

Wymagania programowe do badania osiągnięć polonistycznych absolwenta VII klasy szkoły podstawowej w roku szkolnym 2017/2018

Dział	Wymagania szczegółowe (uczeń:)
I. Kształcenie literackie i kulturowe	
Czytanie utworów literackich	- rozpoznaje intencję wypowiedzi - dokonuje selekcji, syntezy oraz wartościowania materiału - korzysta z różnych źródeł wiedzy, stosuje cudzysłów, przypisy i odsyłacze
	1) rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat
	2) rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: pamiętnik, komedia, fraszka, ballada, tragedia – i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich
	3) wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog
	4) rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, alegorię i określa ich funkcje
	5) zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje
	7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji
	8) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich
	9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych (np. prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka) związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi
	10) wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze
	11) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, społeczny
Odbiór tekstów kultury	1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego
	3) interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia)
	4) dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa
	5) rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł i określa ich podstawowe cechy
	6) określa wartości estetyczne (piękno, komizm, tragizm, wzniosłość, brzydota i epickość) poznawanych tekstów kultury
7) znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych	
II. Kształcenie językowe	
Gramatyka języka polskiego	2) rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń
	4) rozpoznaje imiesłowowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie
	6) odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie
Zróżnicowanie języka	1) dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy) – określa ich funkcje w tekście
	2) rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, rodzaje nazw miejscowych, używa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców
	3) zna sposoby wzbogacania słownictwa
	4) rozumie znaczenie wyrazów wieloznacznych
	7) rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny

Komunikacja językowa i kultura języka	1) rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach
	2) rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich
	3) rozumie, na czym polega błąd językowy (bez klasyfikacji błędów)
Ortografia i interpunkcja	1) wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych
	2) poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne
	3) wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych
	4) zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy
III. Tworzenie wypowiedzi	
Elementy retoryki	1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę
	2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi
	3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami
	4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu innych tekstów argumentacyjnych
	5) odróżnia przykład od argumentu
	6) przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego
	7) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie
	8) rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych, określa ich funkcję
Mówienie i pisanie	1) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, przemówienie, wywiad
	2) wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje
	3) formułuje pytania do tekstu
IV. Samokształcenie	
	8) rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii

Ponadto, do badania osiągnięć obowiązują wszystkie wymagania zawarte w „starej” podstawie programowej dla klas IV-VI.

LEKTURY IV-VI

Jan Brzechwa *Akademia Pana Kleksa*

Irena Jurgielewiczowa *Ten obcy*

Ferenc Molnár *Chłopcy z Placu Broni*

wybór mitów greckich, baśni i legend; wybór kołęd; wybór pieśni patriotycznych; wybór poezji, w tym utwory dla dzieci i młodzieży; film i widowisko teatralne z repertuaru dziecięcego; wybrane programy telewizyjne

KLASY VII-VIII

Lektury obowiązkowe:

Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*

Aleksander Fredro, *Zemsta*

Jan Kochanowski, wybór fraszek, pieśni i trenów, w tym tren I, V, VII i VIII

Ignacy Krasicki, *Żona modna*

Adam Mickiewicz, *Reduta Ordonia, Śmierć Pułkownika, Świtezianka, Dziady część II*

Juliusz Słowacki, *Ballady*

wybrane wiersze poetów wskazanych w klasach IV–VI, a ponadto Bolesława Leśmiana, Wisławy Szymborskiej, Jana Lechonia oraz fraszki Jana Sztudyngera i aforyzmy Stanisława Jerzego Leca